

ÁLLÁSFOGLALÁS A JTM RENDELET 2. § 9. PONT A) ALPONTJÁNAK ÉRTELMEZÉSÉRE VONATKOZÓAN

A kérelmező Bank a Jövedelemarányos törlesztőrészlet és a hitelfedezeti arányok szabályozásáról szóló 32/2014. (IX. 10.) MNB rendelet (JTM Rendelet) 2. § 9. pont a) alpontjának kiterjesztő értelmezésével kapcsolatban kereste meg az MNB-t.

I. TÉNYÁLLÁS

A Bank a JTM rendelet 5. § -ban foglaltakat¹ alkalmazva az igazolt havi nettó jövedelem figyelembevételével köteles kiszámítani a jövedelemarányos törlesztőrészlet mutatót (JTM). Amennyiben a hitelgénylő jövedelme nem munkaviszonyból származik, a Bank a jövedelem megállapítása során a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) igazolásán (Jövedelemigazolás) feltüntetett jövedelem adatokat veszi figyelembe a JTM rendelet 2. § -nak² előírásával összhangban. Az új KATA törvény³ 2022. szeptember 1. napjától történt hatálybalépése óta a korábbi KATA tv.⁴ szerint adózó vállalkozók jelentős része átalányadózóként (Átalányadózó) folytatja tevékenységét. Ebben az esetben az SZJA bevallásban feltüntetésre kerül az Átalányadózó bevétele, valamint a tevékenység kapcsán felmerült költséghányad (tevékenységtől függően 40%, 80% vagy 90%). Az Átalányadózó jövedelmét a bevételből a költséghányad figyelembevételével lehet meghatározni, azzal a kitételrel, hogy az így megkapott jövedelem 1.200.000, - Ft összegig adómentes (Adómentes rész). Az e fölötti jövedelem az, amire a 15%-os személyi jövedelemadó (SZJA) meg kell fizetnie az átalányadózonak, amely bekerül az összevontan adózó jövedelmek közé. A NAV a Jövedelemigazoláson nem szerepelteti az Adómentes részt, az csak az adóköteles jövedelmet tartalmazza.

Ez a gyakorlat megfelel az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló 465/2017. (XII.28.) Kormányrendelet (Adóig. vhr.) 24. § (5) bekezdésében foglaltaknak, miszerint, ha a hitelgénylő Átalányadózó a jövedelemigazolása az átalányadó alapján a megállapított jövedelmét tartalmazza, az adómentes jövedelem feltüntetése nem része a jövedelemigazolásnak.

Ha a Bank maradéktalanul meg kíván felelni a JTM rendelet szabályainak és a JTM-t kizárólag a Jövedelemigazoláson feltüntetett adatok alapján állapítaná meg, úgy kizárólag csak az igazoláson jövedelemként feltüntetett összeg fogadható el, mint igazolt havi nettó jövedelem, így a Bank nem tudja figyelembe venni a NAV által igazolt nettó jövedelemként az Adómentes részt.

A Bank álláspontja szerint, mivel a Jövedelemigazoláson kizárólag az adóköteles jövedelemadatok kerülnek feltüntetésre a NAV által igazolt jövedelem nem a valós (teljes) jövedelem lesz, így méltánytalan hátrány éri e kört, ha a fogyasztóként (Átalányadózó hitelgénylő) járnak el, mert alacsonyabb jövedelem figyelembevétele esetén a hitelezhetőség is alacsonyabb mértékű lesz a valósnál.

II. A JOGKÉRDÉS

A Bank a fentiekben kifejtett tényállás kapcsán az alábbi kérdés vonatkozásában kérte az MNB állásfoglalását:

Tekintettel arra, hogy az Átalányadózó tényleges jövedelmének egy részét a JTM rendelet által elvárt Jövedelemigazolás nem tartalmazza, a JTM rendelet igazolt havi nettó jövedelem fogalma értelmezhető-e tágabb keretek között oly módon, hogy a NAV által igazolt átalányadós bevételből kiindulva Bank az Átalányadózó hitelgénylő tényleges jövedelmét a legrosszabb (80%) költséghányad, vagy az adóbevallásban rögzített tényleges költséghányad figyelembevételével állapítja meg?

¹ 5. § (1) A jövedelemarányos törlesztőrészlet mutató (a továbbiakban: JTM) az 1. melléklet szerint számított mutatószám, amely az ügyfélnek a hitelnyújtást követően fennálló havi adósságszolgálatára és az igazolt havi nettó jövedelmének hányadosa azzal, hogy adóstársak esetén valamennyi adóstárs havi adósságszolgálatára és igazolt havi nettó jövedelme összesítve értendő.

² 2. § (1) bekezdés 9. pont a): „igazolt havi nettó jövedelem: az ügyfélnek egy naptári hónapra vonatkozó rendszeres,

a) a munkáltató, az állami adóhatóság, a magyar vagy valamely külföldi állam ellátást folyósító szerve 12 hónapnál nem régebben, papír alapon vagy elektronikus úton kiállított igazolása (ideértve az állami adóhatóság által kiállított keresetkimutatást is) alapján meghatározható nettó jövedelmei összessége, amelyek után a felmerülő közterhek levonásra, megfizetésre kerültek,”

³ a kisadózó vállalkozók tételes adójáról szóló 2022. évi XIII. törvény

⁴ a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény

III. A BANK ÁLLÁSPONTJA

A Bank a Jogkérdés kapcsán nem fejtette ki álláspontját. Beadványában kifejezetten csak arra hivatkozott, hogy az átalányadózást választók a JTM rendelet szerinti igazolt nettó jövedelem jelenlegi fogalom meghatározására tekintettel méltánytalan helyzetbe kerülnek, ha Átalányadózóként a JTM rendelet hatálya alá tartozó hitelt igényelnek.

IV. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Az MNB a Bank kérdésére vonatkozó álláspontjának kialakításánál – a Bank által is említettekkel összhangban a Tényállásban megjelölt jogszabályhelyeket – a JTM rendelet 2. § (1) bekezdés 9. pont a) alpontja, 5. § -a, az Adóig. vhr. 24. § (5) bekezdése fentiekben már idézett rendelkezésein túlmenően az Adóig. vhr. 24. § (6) bekezdését, a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja. tv.) 49/A. § (1) bekezdését, továbbá az Szja tv. 53. § (1) bekezdését és az Szja tv. 1. sz. melléklet 4.48. pontját is figyelembe vette.

Az Adóig. vhr. 24. § (5)-(6) bekezdései alapján:

„(5) A jövedelemigazolás a kiállítás napján fennálló állapotnak megfelelően adóévenként tartalmazza az adózó által bevallott, illetve a munkáltatói, utólagos adómegállapítás, valamint a soron kívüli adómegállapítás útján megállapított, összevontan és elkülönülten adózó jövedelmet, valamint a jövedelem után keletkező személyi jövedelemadó, a különadóalap után a különadó, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás (a továbbiakban: ekho) szerint adózott bevétel összegét és az ekho-fizetési kötelezettséget. Arra az adóévre vonatkozóan, amelyben az adózó adónyilatkozatot nyújtott be, a jövedelemigazolás a családi kedvezménnyel nem csökkentett összevont adóalap és valamennyi bevallási kötelezettséggel járó külön adózó jövedelem együttes összegét, valamint az adózó személyi jövedelemadó-kötelezettségét tartalmazza.

(6) Ha az adózó az egyszerűsített vállalkozói adó (a továbbiakban: eva) alanya, a jövedelemigazolás adóévenként tartalmazza az eva-alanyiság körében megszerzett összes bevételt és az ezután megállapított egyszerűsített vállalkozói adót, egyebekben az eva-alapot nem képező jövedelemről (bevételről) az egyébként irányadó szabályok szerint állítja ki az állami adó- és vámhatóság a jövedelemigazolást.”

Az Szja. tv. 49/A. § (1) bekezdése alapján „[a]z egyéni vállalkozó a 49/B. § rendelkezései szerint megállapított vállalkozói adóalapja után vállalkozói személyi jövedelemadót, vállalkozói osztalékalapja után az e törvény szerint előírt adót fizet (a továbbiakban: vállalkozói jövedelem szerinti adózást alkalmazó egyéni vállalkozó), vagy az e törvényben meghatározott feltételekkel átalányadózást választhat.”

Az Szja. tv. 53. § (1) bekezdése szerint „[a] jövedelmet a bevételből

- a) az egyéni vállalkozó 40 százalék,
- b) az adóév egészében kizárólag a (2) bekezdésben, vagy kizárólag a (2) bekezdésben meghatározott és a c) pont szerinti tevékenységből bevételt szerző egyéni vállalkozó 80 százalék,
- c) az adóév egészében kizárólag a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló kormányrendelet alapján kiskereskedelmi tevékenységből bevételt szerző egyéni vállalkozó 90 százalék,
- d) a mezőgazdasági őstermelő 90 százalék

költséghányad levonásával állapítja meg (átalányban megállapított jövedelem).”

Az Szja tv. 1. sz. melléklet 4.48. pontja alapján **adómentes az átalányadózó egyéni vállalkozó e tevékenységéből származó, átalányban megállapított jövedelmének az éves minimálbér felét meg nem haladó része.**⁵

Az MNB nem jogosult arra, hogy az adójogszabályokat értelmezze, ugyanakkor a fent hivatkozott rendelkezések alapján vont le következtetéseket az adómentesen megszerzett jövedelem JTM rendelet rendelkezései szerinti jövedelemként történő elfogadhatóságára vonatkozóan. Mindezek alapján az MNB a következő álláspontjáról tájékoztatja a Bankot.

⁵ 2022-ben 1.200.000, -Ft, 2023-ban 1.392.000 - Ft.

A NAV által kiállított Jövedelemigazolás nem tartalmazza az Átalányadózó adómentesen megszerzett jövedelmét, ugyanakkor az Szja. tv. 53. § (1) bekezdése szerint az átalányadózás alá eső adómentes jövedelem már a bevétel és az Szja. tv. alapján megfelelő költséghányad alapján kerül kiszámításra. Ennek megfelelően a hitelnyújtó a JTM rendelet szerinti igazolt havi nettó jövedelem részeként figyelembe veheti az Átalányadózó részére kiállított Jövedelemigazoláson nem szereplő 1.392.000 forint adómentes jövedelmet is, ha az igazolás alapján megállapítható, hogy az Átalányadózó hitel igénylőnek a vállalkozása tekintetében keletkezett személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség hatálya alá eső jövedelme is. Az adómentes jövedelem tekintetében további költséghányad alkalmazása nem szükséges, figyelemmel arra, hogy azt az Átalányadózó hiteligenylő a bevételeiből valamely költséghányad levonásával már megállapította.

Az MNB felhívja a Bank figyelmét arra is, hogy az igazolt havi nettó jövedelmet a felmerülő közterhek figyelembevételével kell megállapítani.

Budapest, 2023. július